

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סא.

עין משפט
נר מצוה

א נמי פ"ח מהל' ע"ו
הל"א טושי"ע י"ד כ"ד קמה
טע"ח:
קל ב מיי פ"ג מהל'
עבודת כוכבים הלכה
ג סמג ל"א ז'
קלא ג מיי שם הלכה ג'
קל"ב ד ה ו מיי פ"ה
הלכה ה'

אסורה. הנהמה בהגאה ואע"פ שהשמיטה לאו לעזות כוכבים
היתה ואפילו לא זרק דמה לעזות כוכבים נאסרה. וילפינן טעמא
בשמיטת חולין וגו'. דגמר לה רבי יוחנן ממשכת פגול שהיה מעבודה
לעזותה השוחט את הזבח על מנת לזרוק את הדם למחר פיגול:
וריש לקיש אמר מותר. לא יליף
חזן מניסח את מחשבין מעבודה
לעבודה: הניחא. הא דמיתר לן
וזבח ללמד על הכלל ולא מוקמינן
לה^ו הא דרשא לומר שמחשב מעבודה
לעבודה הא ניחא לרבי יוחנן דנפקא
ליה לענין איתסורי מחשבתי פיגול
איכא לנימרא דלענין איחויבי גברא
נמי מהתם יליף ועל כרחין אייתר ליה
וזבח אלמא לר"ל דלא יליף עבודת
כוכבים מפגול נימא דהאי זבח
להכי הוא דלתא שמחבין מעבודה
לעבודה: העוודי כוכבים העוודין
את ההרים תניא במסכת ע"ו
(דף מה). ההרים מותרין בהגאה
דכתיב אלהיהם ע"ו ההרים וה
ההרים אלהיהם: ועוודיהם כסוף.
אע"ג דמחבין לא מתקר עבודת
כוכבים מיהא הוי. והכא נמי לא בעיא
קרא הולא ושמיטה נזרין זריקה היא
והא חשב בשמיטה ע"מ לזרוק הוה
ליה כעבוד עבודת כוכבים דהא
זריקה בלא שמיטה לא סגי הלכך
על כרחין אי השתחוואה ללמד על
הכלל נפקא ליה לא ה"ל למיתכח
וזבח: איכא יעבדו. דמשמע כדרכה
אין שלא כדרכה לא: למעוטי מאי.

תורה אור השלם

1. השקפך לך פן תפסק
אתרייה אחר השקפך
מפנין פון תריש
לאלוהים לאמר איכה
יעבדו הגוים האלה את
אלהיהם ואעשה בן גם
אני. דברים י"ב ל
ג. לא יזבחו עוֹד את
זבדיהם לשעירים אשר
הם יזים אתרייה תקח
עולם תהיה זאת להם
לדרתם: ויקרא י"ד ז'
3. לא תעשה לך פסל
ובכל המדינה אשר בשמים
ממעל ואשר בארץ
מתחת ואשר במים
מתחת לא יארו:
שמות ב ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה למעוטי
וכי שובניק לה למא לי:

מוסף רש"י

ד יוחנן אמר אסורה.
קסבר מחשבין מעבודה
לעבודה דליפנין חזן מפניס
מנ"ד: ממחשבת פיגול
של פיס. שהשוחט על מנת
לזרוק דם למחר או להקטיר
איחויבי למחר וכו' ויקר
פיגול (חולין ד'סז). ויריש
לקיש אמר מותרת.
לאכילה (ובחים י'). ליש
לקיש לא ליפנין. דפיס הוא
דלמך רמנא השוחט על
מנת לחזק את הדם פיגול
ואע"ג דלא זרק. דהוי
מחשב מעבודה לעבודה.
מעבודה זו על פנתיה. כל
לענין עבודת כוכבים לא
(ע"ו ד'). ואיכא אסורא אלמא
אסן קן שחט לעבודת
כוכבים. בשמיטתיה עבד
עבודת כוכבים או זרק דמה
לעבודת כוכבים (ובחים י').
מגין לזבחה בהמה
אע"פ.
שמעיה דרין ציון לקפן
באנסי חב ועבדו דרין
כבוד ולא קיינא ביה איכה
יעבדו ואעשה כן. ואפ"ה
מניין שהוא חיובי (ובחים
י'). אע"פ שאין עבודתו
בוזימה (ע"ו נ"ג). אם אינו
ענין לכדרכה. לעבודת
כוכבים שבעבודת כוכבים.
דאזכר נפיק לן מאיכא יעבדו
(סו). האומר אעבוד
כ"י. בנחת מכל הלשונות
הללו הוי מכות ומייב (קטון
טו). תנאי שקלית
מעלמא. איכתיב כולת
שלין אהא מולא מנאיס
מתקלו בקך. דמקוץ הקן
תיתי מתימא חזא כנר
והלא כמר (שבת ג'ג) דלא
מקטנת מלי דפליגי הכי
(פסחים מה) ובג"ז ביצה
(ט).
מאי

אסורה וריש לקיש אמר מותרת הניחא לר'
יוחנן אלא לריש לקיש בעי קרא מתקיף לה
רב פפא ולרבי יוחנן לא בעי קרא עד כאן
לא קא אסר רבי יוחנן אלא בהמה אבל
גברא לא בר קטלא הוא ואתא קרא לחיובי
גברא קטלא מתקיף לה רב אחא בריה
דרב איקא ולר"ל מי בעי קרא עד כאן לא
קא שרי ר"ל אלא בהמה אבל גברא בר
קטלא הוא מידי דהוה אמשתחויה להר^ז דהר
מותר ועובדה בסוף א"ל רב אחא מדרפתי
לרבינא למאי דקאמר ליה רבא בר רב הונן
לאבני אימא יצאה השתחוואה ללמד על
הכלל כולו איכא יעבדו למעוטי מאי וכי
תימא למעוטי הפוער עצמו לזובחים
מהשתחוואה נפקא מה השתחוואה דרך
כיבוד אף כל דרך כיבוד אלא למעוטי
הפוער עצמו למרקולים ס"ד אמינא הואיל
ועבודתו בזיון הוא אף כל בזיון קמ"ל אלא
הא דאמר רבי פ"ה אליעזר מניין לזובח^ז בהמה
למרקולים שהוא חייב שנאמר^ח ולא יזבחו
עוד את זבוחיהם לשעירים אם אינו ענין
לכדרכה דכתיב איכה יעבדו תניהו ענין
לשלא כדרכה שלא כדרכה מהשתחוואה
נפקא התם בזובח להכעים רב המנונא
אידיכסו ליה תורי פגע ביה רבה רמא ליה
מתני' אהרדי תנן העובר עבודת כוכבים
עובד אין אומר לא והאנן^ט תנן האומר אעבוד
אלך ואעבוד נלך ונעבוד א"ל באומר איני
מקבלו עלי אלא בעבודה^י רב יוסף אמר
תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנאי
האומר בואו ועבדוני רבי מאיר מחייב דור'
יהודה פומר^{יא} היכא דפלוהו כולי עלמא
לא פליגי דכתיב^{יב} לא תעשה לך פסל כי
פליגי כדיבורא בעלמא רבי מאיר סבר
דיבורא מילתא היא ורבי יהודה סבר
דיבורא לאו מילתא היא הדר אמר רב
יוסף^{יג} לאו מילתא היא דאמרי דאפילו לר'
יהודה כדיבורא נמי חיובי מחייב^{יד} (דתנן)
רבי יהודה אומר לעולם אינו חייב עד
שיאמר אעבוד אלך ואעבוד נלך ונעבוד
במאי קמיפלגי במסית לעצמו ואמרי ליה
אין קמפלגי מר סבר מסית לעצמו שמעי
ליה ואין דקאמרי ליה קושמא הוא וכו'^{טו}
מ"ש

יהי ליחייב מיהא כשאר מסית דביצורה כשכמנין לו עדים
ואמרו היאך נניח אלהים חיים ועבוד ע"ים ואנסי וחס אין חזר
בו חייב דהכי משמע ויש לומר דוקא מסית לעבודת כוכבים דשמעי
ליה דממשכת בתרייה טפי אכל מסית לעצמו לא חשיב מסית כיכי
משום דלא שמעי ליה דאמרי מ"ש אינו מנין וע"ל דככליה שמעין
פליגי בניסת והא דקאמרינן לעיל היכא דפלוהו כ"ע לא פליגי ר"ל
במסית כ"ע לא פליגי דכיון דאי פלוהו כ"ע לא יש לחייב
המסית דביצורה במסית לעבודת כוכבים כי פליגי דביצורה בעלמא
בניסת כשאמר אין לרבי מאיר סבר דיבורא מילתא הוא ומחייב
ניסת ומסיק דניסת לעבודת כוכבים דשמעי ליה אפילו רבי יהודה
מודה דמחייב דביצור כי פליגי במסית לעצמו אי מחייב ניסת או
לא אכל במסית פשיטא דמחייב דיצורא:

עני. בלאוה: אלא בעבודה. עד שאעבדנו דכל כמה דלא פלח
ליה אין כחן אזה ושמע וסיפא דמשמע באמרנה חייב שעבדו עליו
אלהותו מיד דכיון דלמך אעבוד מסתמא קצליה עליה בלאוה אי
לא פירס דכיון דאינו מקבלו עליו אלא בעבודה: בואו ועבדוני.
עושה את עצמו עבודת כוכבים ומסית בני אדם לעבדו: מחייב.
מיתה כמסית: רבי יהודה אומר לעולם אינו חייב. כשציל דבור
בלא מעשה אלא בניסת לעבודת כוכבים ואזה ושמע ואמר אעבוד
אלך ואעבוד אכל באומר בואו ועבדוני פטור אלמא טעמא דרבי
יהודה במסית אחרים לעצמו אחריה הוא דהא בניסת חיובי
מחייב דיצורא: מסים לעצמו. במסית אחרים לעצמו שיעבדוהו
אי הוי מסית או לא: לא שמעי ליה. שהרי הוא אדם כמותם
ואפילו הנימסיל לשאר עבודת כוכבים^{טז} אין נימסין לעבוד אדם:

תורה אור השלם

1. השקפך לך פן תפסק
אתרייה אחר השקפך
מפנין פון תריש
לאלוהים לאמר איכה
יעבדו הגוים האלה את
אלהיהם ואעשה בן גם
אני. דברים י"ב ל
ג. לא יזבחו עוֹד את
זבדיהם לשעירים אשר
הם יזים אתרייה תקח
עולם תהיה זאת להם
לדרתם: ויקרא י"ד ז'
3. לא תעשה לך פסל
ובכל המדינה אשר בשמים
ממעל ואשר בארץ
מתחת ואשר במים
מתחת לא יארו:
שמות ב ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה למעוטי
וכי שובניק לה למא לי:

מוסף רש"י

ד יוחנן אמר אסורה.
קסבר מחשבין מעבודה
לעבודה דליפנין חזן מפניס
מנ"ד: ממחשבת פיגול
של פיס. שהשוחט על מנת
לזרוק דם למחר או להקטיר
איחויבי למחר וכו' ויקר
פיגול (חולין ד'סז). ויריש
לקיש אמר מותרת.
לאכילה (ובחים י'). ליש
לקיש לא ליפנין. דפיס הוא
דלמך רמנא השוחט על
מנת לחזק את הדם פיגול
ואע"ג דלא זרק. דהוי
מחשב מעבודה לעבודה.
מעבודה זו על פנתיה. כל
לענין עבודת כוכבים לא
(ע"ו ד'). ואיכא אסורא אלמא
אסן קן שחט לעבודת
כוכבים. בשמיטתיה עבד
עבודת כוכבים או זרק דמה
לעבודת כוכבים (ובחים י').
מגין לזבחה בהמה
אע"פ.
שמעיה דרין ציון לקפן
באנסי חב ועבדו דרין
כבוד ולא קיינא ביה איכה
יעבדו ואעשה כן. ואפ"ה
מניין שהוא חיובי (ובחים
י'). אע"פ שאין עבודתו
בוזימה (ע"ו נ"ג). אם אינו
ענין לכדרכה. לעבודת
כוכבים שבעבודת כוכבים.
דאזכר נפיק לן מאיכא יעבדו
(סו). האומר אעבוד
כ"י. בנחת מכל הלשונות
הללו הוי מכות ומייב (קטון
טו). תנאי שקלית
מעלמא. איכתיב כולת
שלין אהא מולא מנאיס
מתקלו בקך. דמקוץ הקן
תיתי מתימא חזא כנר
והלא כמר (שבת ג'ג) דלא
מקטנת מלי דפליגי הכי
(פסחים מה) ובג"ז ביצה
(ט).
מאי